

Svar på öppen konsultation avseende Nordiskt samarbetsprogram för social- och hälsopolitik 2025–2030 Höringsversion

Sveriges Arbetsterapeuter har tagit del av utkastet till Nordiskt samarbetsprogram för social- och hälsopolitik 2025–2030 Höringsversion.

Sveriges Arbetsterapeuter organiserar den absoluta majoriteten arbetsterapeuter i yrkesverksam ålder i Sverige. Vi tillvaratar och driver arbetsterapeutens yrkesmässiga och fackliga intressen. Med en hög representativitet kan vi som organisation föra arbetsterapiens och arbetsterapeuters talan i Sverige och internationellt.

Sveriges Arbetsterapeuter finner utkastet till nordiskt samarbetsprogram för social- och hälsopolitik väl genomarbetat med ett tydligt funktionshindersperspektiv inkluderat i alla delar av dokumentet. Det fokus på hälsofrämjande tidiga insatser som genomsyrar skrivningarna står sig väl i den lokala så väl som internationella politiken för välfärden.

De tre former för insatser som presenteras spänner väl över det skifte som handlar om nära vård (integrated care), vilket ses som en förutsättning för framtidens välfärd. Här lyfts vikten av förebyggande tidiga insatser, men Sveriges Arbetsterapeuter anser att avsaknaden av ett tydligt rehabiliteringsperspektiv riskerar att skapa en otydlighet. Rehabiliteringsperspektivet omfattar rehabilitering, habilitering och hjälpmedel.

Terminologin omkring förebyggande och tidiga insatser innehåller ofta även rehabiliteringsperspektivet och vice versa. Dock finns risker med att på en övergripande nivå tala om förebyggande och tidiga insatser utan att förtydliga vad det inkluderar. Detta är särskilt betydelsefullt i relation till WHO:s resolution om att stärka rehabiliteringen över hela världen som beslutades om i maj 2023. Resolutionen uppmanar världens länder att utöka och bättre integrera rehabilitering i sina hälso- och sjukvårdssystem och betonar särskilt vikten av rehabilitering inom primärvården och som en del av kris- och katastrofberedskap.

Sveriges Arbetsterapeuter vill därför på förekommen anledning och i relation till mål 2 i dokumentet, lyfta betydelsen av att begreppen rehabilitering, habilitering och hjälpmedel införs i skrivningarna i syfte att tydliggöra andemeningen av hälsofrämjande tidiga insatser. Vi är medvetna om att det utifrån ett funktionshindersperspektiv med fördel talas om universell utformning och tillgänglighet i samhällets välfärd i allmänhet, där det offentliga är skyldighetsbärare och

samhällsmedborgaren rättighetsbärare. I detta ingår att redan från början göra rätt för att minska risken för att behöva undanröja hinder senare. Dock anser Sveriges Arbetsterapeuter att det utifrån både ett rättighetsperspektiv samt ett jämlikhetsperspektiv behöver förtydligas att rehabiliterings- och habiliteringsinsatser inklusive hjälpmedel¹ ingår som en självklar del i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Ida Kåhlin
Förbundsordförande

¹ Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att utgångspunkten alltid är att främja hälsa genom att förebygga, bibehålla eller främja olika funktions- och aktivitetsförmågor.

Rehabilitering syftar till att återfå eller bibehålla hälsa och skapa förutsättningar för ett självständigt och aktivt liv i samhället. Några exempel på rehabiliterande åtgärder är träning vid olika funktionsnedsättningar, utbildning eller åtgärder för att klara dagliga aktiviteter.

Habilitering innebär insatser som ska bidra till att en person som har en medfödd, eller tidigt förvärvat funktionsnedsättning, utvecklar och bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga och kan leva ett så självständigt liv som möjligt och aktivt delta i samhällslivet. Några exempel på habiliterande åtgärder kan vara att klara dagliga sysslor, träning och stöd för fysiska, intellektuella eller neuropsykologiska funktionsnedsättningar eller syn- och hörselhjälpmedel.

Inom både rehabilitering och habilitering kan olika typer av hjälpmedel vara en del av åtgärderna för att underlätta aktivitet och delaktighet för individen. (Nationellt stöd för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel Förutsättningar för nationella riktlinjer för områdena rehabilitering, habilitering och hjälpmedel. Socialstyrelsen, 2023)